

לקוטי תורה • פרשת ואתחנן • מאמר 8

וזאת המצוה אשר צוה ה' כו'

”וזאת המצווה אשר ציווה הוי”...

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/vaeschanan/8](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/vaeschanan/8)

וזאת המצוה אשר צוה ה' כו'. לעשות בארץ כו' למען תירא את ה' אלהיך לשמור את כל חקותיו כו' "וזאת המצוה אשר צוה ה' כו', "לעשות בארץ" כו', "למען תירא את ה' אלקיך לשמור את כל חקותיו" כו';

ושמעת ישראל ושמרת לעשות כו' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הנה צריך להבין כפל השמירות לשמור ושמרת.

"ושמעת ישראל ושמרת לעשות" כו'; "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד". והנה צריך להבין את הכפילות בשמירה: "לשמור" ו"ושמרת".

גם הנה וזאת המצוה קאי על פרשת ק"ש [קריאת שמע] שלאחריי [שלאחריה] שמע ישראל וא"כ מהו לעשות בארץ.

גם, הנה "וזאת המצוה" מתייחס לפרשת קריאת שמע שבאה אחריו, "שמע ישראל"; ואם כן, מה פירוש "לעשות בארץ"?

שהרי כל המצוות הכתובים בפ' שמע ודברת במ כו' וקשרתם כו' הן חובת הגוף ונוהג בין בארץ בין בחו"ל [בחוץ לארץ].

שהרי כל המצוות הכתובות בפרשת שמע — "ודיברת במ" כו', "וקשרתם" כו' — הן חובות המוטלות על האדם, ונוהגות בארץ וגם בחוץ לארץ.

אך הנה ג"ע [גן עדן] נקי ארץ וכמארזל כ"י [כנסת ישראל] יש להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא] שנאמר ועמך כו' לעולם יירשו ארץ [בישעיה ס"י סמ"ך כ"א] שג"ע [שגן עדן] התחתון הוא שכר מעשה המצוות.

אבל הנה גן עדן נקרא "ארץ", וכמאמר רבותינו זיכרונם לברכה: "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר: 'ועמך' כו', 'לעולם יירשו ארץ' (ישעיהו, פרק ס', פסוק כ"א); שכן גן עדן התחתון הוא שכר על קיום המצוות.

(וע' בהרמב"ם [בהרבי משה בן מימון] פ"ח מהל' [מהלכות / מהלכה] תשובה ה"ז [הרי זה]. ועמ"ש בד"ה וישב יעקב בענין ב"פ [ב' פעמים] בארץ הנאמר באותו פסוק)

(וראה ברמב"ם, פרק ח מהלכות תשובה, הלכה ז. וראה מה שכתוב בדרוש המתחיל "וישב יעקב", בענין "בארץ" שנאמר פעמיים באותו פסוק.)

אבל גי'ע [גן עדן] העליון הוא שכר כוונת המצות והתורה ועי' נאמר מי יעלה בהר ה' כו' נקי כפים כו' יעלה בחי' עליות בשבתות ור"ח [וראש חודש] כו'

אבל גן עדן העליון הוא שכר על כוונת המצוות והתורה, ועל כך נאמר: "מי יעלה בהר הוי"ו וכו', "נקי כפיים" וכו'. "יעלה" — זו בחינת העליות בשבתות ובראשי חודשים וכו'.

(עיין מענין מי יעלה ברבות פ' וזאת הברכה. חיי שרה פנ"ט. וישלח פ"ב [פרק ב']. זח"א [זהר חלק א] וירא צ"ט א' ק' ב'. קכ"ג סע"ב [סוף עמוד ב] מקץ ר"א א' תזריע מ"ה סע"ב [סוף עמוד ב] משפטים ק"כ ב'.

(עיין בענין "מי יעלה" ברבות, פרשת וזאת הברכה; חיי שרה, פרשה נ"ט; וישלח, פרשה פ"ב. זוהר, חלק א, וירא צ"ט ע"א, ק' ע"ב; קכ"ג סוף ע"ב; מקץ ר"א ע"א; תזריע מ"ה סוף ע"ב; משפטים ק"כ ע"ב.)

ועיין עוד מענין העלייה בשבתות ור"ח [וראש חודש] וירא קט"ז א' תרומה קנ"ו בע"ב נשא קמ"ה א' ועיין בגמרא פ"ז [פרק ז'] דב"מ [דבבא מציעא] דפ"ה ע"ב כי סלקי למתיבתא דרקיעא)

ועיין עוד בענין העלייה בשבתות ובראשי חודשים: Vayera 116a; Terumah 156b; Naso 145a. ועיין בגמרא, פרק 7 של Bava Metzia, 85b: "כאשר הם עולים לשיבה של מעלה".

אך הנה להיותן שהנשמות הם מחודשים ונבראו מאין ליש ואיל תוכל להשגי תענוג אלקות להיות נהנין מזיו עי' נאמר לעשות בארץ לעשות לשון תיקון

אולם, מאחר שהנשמות הן ברואים שנתחדשו ונבראו מאין ליש, אינן יכולות להשיג את תענוג האלוקות וליהנות מהזיו; על כך נאמר "לעשות בארץ": "לעשות" הוא לשון של תיקון,

כמו ועשתה את צפרניה שישראל ממשיכים את הזיו להיות נהנין כו' וכמ"ש וינחהו בגי'ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה כו' לעבדה זו רמ"ח מ"ע [מצות עשה] כו'

כמו בפסוק "ועשתה את צפרניה"; כלומר, ישראל ממשיכים את הזיו כדי שיוכלו ליהנות [ממנו] וכו'. וכמו שנאמר: "וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" וכו': "לעבדה" — אלו רמ"ח מצוות עשה וכו'.

שעי' המצות ממשיכים את הזיו ועונג העליון ועושין את בחי' גי'ע [גן עדן] (ועמ"ש מזה בד"ה אז ישיר כו' עלי באר בענין מעין גנים ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה)

שעל ידי המצוות ממשיכים את הזיו ואת התענוג העליון, ובכך עושים את בחינת גן עדן. (ועיין במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "אז ישיר" וכו', "עלי באר", בענין "מעין גנים", ובמאמר המתחיל "כי כארץ תוציא צמחה".)

וזהו ענין לשם יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] שאומרים לפני כל מצוה ומצוה דהנה נודע שיש ב' בחי' בהשתלשלות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע וכמ"ש תרי קראי כתוב א' אומר מלא כה"כ [כל הארץ כבודו] דמשמע כבודו וזיו בחי' לבוש מאני מכבדותא ולא עצמותו ית'.
 וזהו ענין "לשם יחוד קודשא בריך הוא", שאומרים לפני כל מצוה ומצוה. שכן ידוע שיש שתי בחינות בהשתלשלות: ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין, וכמו שנאמר בשני פסוקים. פסוק אחד אומר "מלא כל הארץ כבודו", ומשמע שמדובר בכבודו ובזיו — בבחינת לבוש, "בגדים מכבדים" — ולא בעצמותו יתברך.

וכתוב א' אומר את השמים ואת הארץ אני מלא. אני דייקא עצמותו (ועמ"ש מזה בד"ה אני לדודי) אך ופסוק אחד אומר: "את השמים ואת הארץ אני מלא" — דווקא "אני", כלומר עצמותו. (ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "אני לדודי"). אולם,

הנה כי מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] היינו ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא בחי' החיות הנתפס תום עלמין להחיותן שהחיות מתמעט מיעוט אחר מיעוט עד בחי' דומם הוא חיות מועט היותר אחרון ובצומח החיות יותר מרובה

[הכוונה היא] ש"מלא כל הארץ כבודו" ענינו ממלא כל עלמין — בחינת החיות הנתפסת בתוך העולמות ומחיה אותם. החיות הולכת ומתמעטת, מיעוט אחר מיעוט, עד לבחינת הדומם, שבו החיות מועטה ביותר, המדרגה האחרונה; ואילו בצומח החיות מרובה יותר,

ולכן הוא צומח כו' שהחיות מתמעט בירידתו למטה מטה וכמ"ש שרפים עומדים ממעל לו כו' ולכן הוא צומח וכו', כי החיות מתמעטת כשהיא יורדת מטה מטה, וכמו שנאמר: "שרפים עומדים ממעל לו" וכו', שמשגיגים חיות ואור האלקי שבתוכם משא"כ האופנים וחיות שאין משיגים החיות והאור אלקי שבתוכם יותר מועט ומצומצם

שכן הם משיגים את החיות ואת האור האלקי שבתוכם; ואילו האופנים והחיות אינם משיגים את החיות ואת האור האלקי שבתוכם, [שהם] מועטים ומצומצמים יותר,

ולכן הם ברעש גדול כו' וה"ז [והרי זה] כדמיון הנשמה שממלא כל הגוף שהחיות הוא בהתחלקות ושינויים רב ים השכל שורה במוח ודבור בפה ויורד מטה ומתמעט כו'. כח התנועה ביד וכח ההילוך ברגל.

ולכן הם "ברעש גדול" וכו'. והרי זה דומה לנשמה שממלאת את כל הגוף, שבה החיות מתחלקת ומשתנה בדרכים רבות: השכל שורה במוח, והדיבור בפה, והיא יורדת למטה ומתמעטת וכו' — כוח התנועה ביד וכוח ההליכה ברגל.

2 ובחינת החיות שבבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נקי בשם שכינתו לשון ושכנתי בתוכם כו' שהחיות

מתלבש בעלמין כנשמה המתלבשת בגוף כו'

בחינת החיות שבבחינת ממלא כל עלמין נקראת "שכינתו", מלשון "ושכנתי בתוכם" וכו', שכן החיות מתלבשת בעולמות כמו נשמה המתלבשת בגוף וכו'.

ובחי' סוכ"ע הוא ג"כ חיות ואור א"ס בתוך כל העולמות אלא שאינו בבחי' גילוי והתחלקות ריבוי ומיעוט שהחיות ההוא שוה ומשוה קטן וגדול כו'

בחינת סוכב כל עלמין היא גם חיות ואור אין סוף בתוך כל העולמות, אלא שאינה מתגלה ואינה מתחלקת ליותר ולפחות; שכן החיות הזאת שווה ומשווה קטן וגדול וכו'.

ונקי סוכב כמו העיגול עד"מ שמעלה ומטה שוים שבחי' זו נקי קוב"ה [קודשא בריך הוא] קדוש ומובדל שאינו נתפס בבחי' עלמין כלל מלשון אל תגע בי

היא נקראת "סוכב", בדוגמה של עיגול, שבו מעלה ומטה שווים. בחינה זו נקראת "הקדוש ברוך הוא" — קדוש ומובדל, שכן אינה נתפסת כלל בבחינת העולמות; ["קדוש"] במשמעות "אל תגע בי",

כי קדשתיך או הגבל את ההר וקדשתו וכן קדושים תהיו מובדלי [מובדלים] תהיו שבחי' המובדל ומופרש נקי בלה"ק [בלשון הקודש] בשם קדש.

"כי קדשתיך", או "הגבל את ההר וקדשתו", וכן "קדושים תהיו" [פירוש] "מובדלים תהיו". לכן, הבחינה המובדלת והנפרדת נקראת בלשון הקודש בשם "קדוש".

3 וזהו ענין לשם יחוד קובה"ו [קודשא בריך הוא ושכינתיה] שע"י המצות ממשיכים בחי' סוכ"ע בחי' קדוש

להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

וזהו עניינה של האמירה "לשם יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו": באמצעות המצוות ממשיכים את בחינת סוכב כל עלמין, את בחינת "קדוש", להתגלות בבחינת ממלא כל עלמין.

וזהו ענין כוונות ברכות המצות בא"י [ברוך אתה ה'] אמי"ה [אלקינו מלך העולם] היינו שבחי' הוי' סוכ"ע יהיה בבחי' ברכה והמשכה בגילוי בבחי' אתה לנוכח ועי"ז נמשך תוספת אור בגי"ע [בגן עדן] וכדלקמן:

וזהו עניינן של הכוונות שבברכות המצוות: "ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם". כלומר, בחינת הוי', סוכב כל עלמין, תהיה בבחינת "ברכה" והמשכה, ותתגלה בבחינת "אתה", בלשון נוכח; ובאמצעות זאת נמשכת תוספת אור בגן עדן, כפי שיתבאר להלן.

4 קיצור. שע"י המצות ממשיכים תוספת אור בגי'ע [בגן עדן] ע"י שממשיכים מבחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין]:

סיכום: באמצעות המצוות ממשיכים אור נוסף לגן עדן, על ידי המשכת אור ממדרגת סוכב כל עלמין אל ממלא כל עלמין.

5 ב והנה כללות ענין המשכה זו מסובב בממלא זהו מבואר בקי"ש [בקריאת שמע] הוי' אלקינו הוי' אחד פ"י הוי' אלקינו הוא בחי' סוכ"ע.

ב. והנה, כללות עניין ההמשכה מאור אין סוף המקיף אל האור הממלא מתבאר בקריאת שמע: "הוי' אלקינו הוי' אחד". פירושו של "הוי' אלקינו" הוא בחינת סוכב כל עלמין.

והוי' אחד הוא להיות המשכה מסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] (וכמ"ש מזה בד"ה לבתתני אחותי כלה) כי אחד החי"ת היינו ז' רקיעים וארץ והד' הוא ד' רוחות העולם

ו"הוי' אחד" פירושו שתהיה המשכה מסובב כל עלמין אל ממלא כל עלמין (כפי שמבואר על כך במאמר הפותח במילים "לבתתני אחותי כלה"). שכן במילה "אחד", האות חי"ת מציינת את שבעת הרקיעים ואת הארץ, והאות דל"ת מציינת את ארבע רוחות העולם,

שהוא בחי' התחלקות הנמשך מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בטלים ונכללים בתוך האלף הוא ההמשכה מסוכ"ע שהוא בלתי התחלקות ע"כ נק' אלף

שהם בחינת ההתחלקות הנמשכת מבחינת ממלא כל עלמין; [הם] מתבטלים ונכללים בתוך האל"ף, שהיא ההמשכה מסובב כל עלמין, שאינו מתחלק. לכן הוא נקרא אל"ף.

(ועמ"ש בד"ה שובה ישראל גבי אמרו אליו כל) ומה שנראה העולם ליש ודבר הוא מפני

(ועיינו במה שנכתב במאמר הפותח במילים "שובה ישראל", בעניין "אמרו אליו כל"). והעובדה שהעולם נראה כמציאות ישותית ועצמאית נובעת מכך

כי בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] אין מלך בלא עם כו' ואי לזאת ואהבת לשון אבה הוא רעותא דליבא שהוי' בחי' סוכ"ע יהיה בחי' אלקיך לנוכח בגילוי

שב"כרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" נאמר שאין מלך בלא עם כו'. לכן "ואהבת" הוא לשון של רצון, מלשון "אבה": רצון הלב שהוי', בחינת סוכב כל עלמין, יהיה בבחינת "אלקיך" — בלשון נוכח וכגילוי,

(ע"י שמאיר בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שזהו ענין יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה) משא"כ בחי' סוכ"ע עצמו בחי' הוי' אלקינו הנאמר בפסוק שמע הוא בחי' העלם כו'.

(על ידי שהוא מאיר בבחינת ממלא כל עלמין, וזהו ענין ייחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו); ואילו בחינת סוכב כל עלמין עצמה, בחינת "הוי' אלקינו" הנאמרת בפסוק "שמע", היא בחינת ההעלם וכו'.

בכל לבבך בשני יצריך שע"י היצה"ר [היצר הרע] דוקא שהוא בחי' ההעלם וההסתר של אור האלקי עי"ד [על ידו] יהי' [יהיה] צעק לבם אל ה'.

"בכל לבבך" — בשני יצריך. דווקא באמצעות היצר הרע, שהוא בחינת ההעלם וההסתר של האור האלקי, תבוא לידי כך "צעק לבם אל ה'".

וזהו חומת בת ציון הוריד כנחל דמעה (איכה ב' י"ח) שע"י בחי' החומה וההסתר אור אלקי עי"ז ויצעקו אל ה' בצר להם.

וזהו "חומת בת ציון הוריד כנחל דמעה" (איכה ב', יח): באמצעות בחינת החומה והסתרת האור האלקי, "ויצעקו אל ה' בצר להם".

וזהו תכלית ירידת הנשמה בעוה"ז להיות בבחי' בעי"ת [בעלי תשובה] דמשכין ליה בחילא יתיר מקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדין כו'

וזו תכלית ירידת הנשמה לעולם הזה: להיות בבחינת בעלי תשובה, הממשיכים אותו ביתר כוח; "במקום שבעלי תשובה עומדים" וכו'.

כי הנשמה קודם ירידתה לעוה"ז היתה בחי' צדיק גמור וירדה לעוה"ז להיות בחי' בעי"ת [בעלי תשובה] בחילא יתיר.

כי קודם ירידתה לעולם הזה הייתה הנשמה בבחינת צדיק גמור, והיא ירדה לעולם הזה כדי להיות בבחינת בעלת תשובה, "ביתר כוח".

6 וזהו בחי' בכל מאדך בלי גבול והיינו בעוה"ז דייקא לפי שבעוה"ז הוא בחי' סוכ"ע. וזהו אשר אנכי מצוך היום בחי' אנכי מי שאנכי כו' מצוך היום דייקא.

וזהו בחינת "בכל מאדך" — בלי גבול. הדבר שייך דווקא לעולם הזה, משום שבעולם הזה ישנה בחינת סוכב כל עלמין. וזהו "אשר אנכי מצוך היום": בחינת "אנכי", "מי שאנכי" וכו'; ו"מצוך היום" — דווקא היום.

היום לעשותם בעוה"ז שבעוה"ב [שבעולם הבא] אין שם בחי' תשובה. משא"כ בעוה"ז מרשע גמור יכול להיות צדיק גמור

"היום לעשותם" — בעולם הזה, שכן בעולם הבא אין בחינת תשובה; ואילו בעולם הזה יכול אדם להיות מרשע גמור לצדיק גמור.

והיינו לפי שבעוה"ז עולם היותר שפל מתגלה בחי' סוכ"ע וכחשיכה כאורה בלי שום בחי' הסתר כלל שוה ומשוה קטן וגדול כו'

והטעם הוא שבעולם הזה, העולם השפל ביותר, מתגלה בחינת סוכ"ע כל עלמין, ו"כחשכה כאורה" — בלי שום בחינת הסתר כלל; "שוה ומשוה קטן וגדול" וכו'.

(וכמ"ש מזה בד"ה צו את בני" [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי) וזהו אשר אנכי מצוך היום ולהיות המשכת בחי' סוכ"ע בגילוי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] היא ע"י תומ"צ [תורה ומצות] דייקא

(כפי שמוסבר על כך במאמר המתחיל "צו את בני ישראל" וכו', "את קרבני לחמי"). וזהו "אשר אנכי מצוך היום". והסיבה לכך שהמשכת בחינת סוכ"ע כל עלמין בגילוי בתוך בחינת ממלא כל עלמין נעשית דווקא באמצעות תורה ומצוות,

כי המצות הן רצה"ע [רצון העליון] בחי' סוכ"ע שורה ומתלבש בתפילין ומזוזות ע"ג [על גב] קלף גמיש שכותב ה' אחד ע"ג [על גב] קלף

היא שהמצוות הן רצון העליון, בחינת סוכ"ע כל עלמין, השורה ומתלבשת בתפילין ובמזוזות שעל קלף גשמי; שהרי כותבים "הוי' אחד" על קלף;

וכן בכל המצות ובפרט מעשה הצדקה כסף וזהב גשמיים ע"י שורה בו אור אלקי וממשיך בחי' חסד עליון.

וכך הוא בכל המצוות, ובייחוד במעשה הצדקה — כסף וזהב גשמיים: באמצעות כך שורה בהם אור אלקי, והם ממשיכים בחינת חסד עליון.

7 והיינו לפי שבח"י סוכ"ע מעלה ומטה רוחני [רוחניים] וגשמיים שוין. וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שזהו ענין הברכות המשכות בחי' סוכ"ע להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. בא"י [ברוך אתה ה'] שבח"י הוי' סוכ"ע יהיה בגילוי ברוך אתה כו'.

והיינו משום שמבחינת סובב כל עלמין, העליונים והתחתונים, הרוחני והגשמי, שווים. וזהו שאמרו חז"ל: "חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום"; שכן ענין הברכות הוא המשכת בחינת סובב כל עלמין, כדי שתתגלה בבחינת ממלא כל עלמין. "ברוך אתה הוי'" — שבחינת הוי', סובב כל עלמין, תתגלה, "ברוך אתה" וכו'.

8 וזהו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך כו'

וזהו: "ועתה ישראל, מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך" וכו'.

דלכאורה אינו מובן איך היראה היא מלתא זוטרתא כ"כ [כל כך] עד שאמר כי אם ליראה כו'.

שהרי לכאורה לא מובן כיצד היראה היא דבר קטן כל כך, עד שנאמר "כי אם ליראה" וכו'.

אך כי פ"י ליראה את ה' אלקיך הנה מבואר למעלה דאלקיך היינו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והוי' אלקיך הוא המשכת סובב בממלא וא"כ כיון דהיראה יומשך מבחי' זו דממכ"ע [דממלא כל עלמין] היא בחי' יראה תתאה

אולם פירוש "ליראה את ה' אלקיך" הוא [כך]: הוסבר לעיל ש"אלקיך" היא בחינת ממלא כל עלמין, וי"ה אלקיך פירושו המשכת סובב כל עלמין בתוך ממלא כל עלמין. ואם כן, מאחר שהיראה נמשכת מבחינת ממלא כל עלמין, הרי זו בחינת יראה תתאה.

אבל יש בחי' יראה עילאה הנמשך מבחי' גילוי סוכ"ע עצמו ע"ד החרדה שנפלה על חברי דניאל משום דמזליהו חזי דהיינו מבחי' מקיף כו'.

אבל יש גם בחינת יראה עילאה, הנמשכת מגילוי בחינת סובב כל עלמין עצמה, בדוגמת הרעדה שנפלה על חבריו של דניאל משום ש"מזליהו חזי", כלומר, מבחינת המקיף וכו'.

לכן ז"ש [זהו שכתוב] שאינו שואל מעמך כי אם ליראה יראה תתאה כי על יראה עילאה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם אין חכמה אין יראה שבחי' יראה זו נמשך על ידי עסק התורה לפי שאי אפשר להיות התגלות בחי' זו בנפש

לכן נאמר שאין הוא שואל מעמך אלא "ליראה" — יראה תתאה. על יראה עילאה אמרו חז"ל: "אם אין חכמה אין יראה", שכן בחינת יראה זו נמשכת על ידי העיסוק בתורה, מפני שאי אפשר שבחינה זו תתגלה בנפש

אלא בבחי' מזלייהו והוא נמשך בנפש על ידי עסק התורה דישראל מתקשראן באורייתא וכמ"ש במ"א
אלא בבחינת "מזלייהו"; והיא נמשכת בנפש על ידי העיסוק בתורה, שהרי ישראל מתקשרים בתורה, וכמו שנתבאר
במקום אחר,

בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר ובשעת מ"ת [מתן תורה] היה גילוי בחי' יראה עילאה
הנמשך מבחי' אנכי מי שאנכי בחינת והנורא

במאמר המתחיל "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר". ובשעת מתן תורה התגלתה בחינת יראה עילאה,
הנמשכת מבחינת "אנכי מי שאנכי", מבחינת "והנורא".

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שעל כל דבור פרוחה נשמתן כו'. אך עכ"ז [עם כל זה] אינו שואל
מעמך כי אם ליראה היינו בחי' יראה תתאה:

ולכן אמרו חז"ל שעל כל דיבור פרוחה נשמתן כו'. ואף על פי כן, אין הוא שואל מעמך אלא "ליראה", כלומר,
בחינת יראה תתאה.

9 קיצור. והמשכה זו היא בק"ש [בקריאת שמע] ואהבת את ה' אלקיך מאה ברכות. ליראה את ה' אלקיך:

סיכום: המשכה זו נעשית בקריאת שמע, בפסוק "ואהבת את הו"י אלקיך"; במאה ברכות; ובפסוק "ליראה את הו"י
אלקיך".

10 ג אך הנה המשכת שרש המצות אשר קדשנו כו' להיות בגילוי למטה במעשה המצות הוא ע"י תורה

וכמ"ש ודברת בם כו' לשון ידבר שהוא מענין הנהגה והמשכה ואחר כך וקשרתם וכתבתם כו'.

ג. אולם, המשכת שורש המצוות — "אשר קידשנו" כו' — כך שיהיה גלוי למטה בקיום המצוות, נעשית באמצעות
התורה, ככתוב: "ודיברת בם" כו'. המילה "ודיברת" קשורה ללשון "ידבר", שמשמעותה הנהגה והמשכה; ולאחר
מכן נאמר "וקשרתם" ו"וכתבתם" כו'.

כי הנה התורה הוא מזון לנפש והמצות הם לכושים וכמו המזון שמחיה את האדם כך

שהרי התורה היא מזון לנפש, והמצוות הן לכושים; וכשם שהמזון מעניק לאדם חיות, כך...

ע"י תורה טעמי המצות נמשך שרש המצות אשר קדשנו במצותיו רצה"ע [רצון העליון] להיות שורה
ומתגלה במעשה המצות וכמ"ש החכמה תחיה בעליה בקהלת סי' ז' י"ב.

באמצעות התורה נמשכים טעמי המצוות, ושורש המצוות — "אשר קידשנו במצותיו", הרצון העליון — כדי שישורה
ויתגלה במעשה המצוות, ככתוב: "החכמה תחיה בעליה" (קהלת ז', יב).

שהמצות נקרא בעליה דחכמה דתרגום בעל לשון מרא ורבון דהיינו שיש לו ממשלה על בחי חכמה שהמצות הם מבחינת רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מבחי חכמה ואורייתא מחכמה נפקת ואעפ"כ [ואף על פי כן] החכמה תחיה כי התורה היא פירוש

המצוות נקראות "בעליה" של החכמה, משום שהתרגום הארמי מפרש "בעל" במשמעות של אדון ושליט. כלומר, יש להן שליטה על בחינת החכמה, שכן מקור המצוות הוא ברצון העליון, שלמעלה מבחינת החכמה, ואילו "התורה מחכמה נפקת". ואף על פי כן, "החכמה תחיה": התורה היא הביאור...

וביאור טעמי המצות ולכן ע"י התורה דוקא נמשך שרש המצות ורצה"ע [ורצון העליון] להיות בגילוי בבחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

והביאור הוא טעמי המצוות. לכן דווקא באמצעות התורה נמשכים שורש המצוות והרצון העליון, כדי שיתגלו בבחינת ממלא כל עלמין.

(וכמ"ש במ"א בד"ה מנורת זהב כולה מענין החכמה תחיה בעליה ועמ"ש ע"פ אני לדודי בפי נמנו וגמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה

(כפי שמבואר במקום אחר, במאמר הפותח במילים "מנורת זהב כולה", בעניין "החכמה תחיה בעליה"; וראו גם את הכתוב על הפסוק "אני לדודי", בביאור "נמנו וגמרו: תלמוד גדול, שמביא לידי מעשה").

כי א"א להיות התעוררות המשכת בחי סוכ"ע ע"י המצות שהם מדברים גשמיים ציצית מצמר אם לא ע"י התורה שהיא הממוצע המחברם כמו עד"מ באדם שהדיבור הוא הממוצע המחבר ומוציא מהעלם לגילוי רצונו וחפצו.

אי אפשר לעורר את המשכת בחינת סוכ"ע כל עלמין באמצעות המצוות, העשויות מדברים גשמיים, כגון ציצית מצמר, אלא באמצעות התורה, שהיא הממוצע המחבר ביניהן. דרך משל, אצל האדם הדיבור הוא הממוצע המחבר, ומוציא את רצונו וחפצו מן ההעלם אל הגילוי.

ור"ל [ורוצה לומר] כמו שגילוי והמשכת הרצון במעשה הוא ע"י הדבור והדבור נלקח מהשכל כמ"כ [כמו כן] המשכת רצה"ע [רצון העליון] במעשה המצות הוא ע"י הדבור בד"ת [בדברי תורה] דאורייתא מחכמה נפקת). וזהו ענין לעשות בארץ פי' להמשיך בבחי המצות רצון העליון בחי סוכ"ע

כלומר, כשם שגילוי הרצון והמשכתו אל המעשה נעשים באמצעות הדיבור, והדיבור נובע מן השכל, כך גם המשכת הרצון העליון אל קיום המצוות נעשית באמצעות הדיבור בדברי תורה, שהרי "התורה מחכמה נפקת". וזהו ענין "לעשות בארץ": להמשיך אל בחינת המצוות את הרצון העליון, בחינת סוכ"ע כל עלמין.

(וגם כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] דארץ היינו גי"ע [גן עדן] וצריך לעשות ולתקן היינו להמשיך בו מבחי' רצה"ע [רצון העליון] כי ההארה שנברא בגי"ע [בגן עדן] הוא רק זיו השכינה ונמשך מבי' אותיות ביי"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא]

(וכן, כפי שהוסבר לעיל, ש"ארץ" היא גן עדן, ויש "לעשות" ולתקן [אותה], כלומר להמשיך בה מבחינת רצון העליון. שכן ההארה שנבראה בגן עדן היא רק זיו השכינה, והיא נמשכת משתי אותיות: "כי ביי"ה ה' צור עולמים" — באות י' נברא העולם הבא.

אבל ע"י המצות נמשך עצם רצה"ע [רצון העליון] דכלא חשיבי האותיות הנ"ל אצלו או כמשל שאינם ערוך תענוג ומתיקות המלוכש בפרי כתפוח וכה"ג [וכהאי גוונא] לגבי עצם מקור הכח הצומח שממנו נמשכים טעמי [טעמיה] אלו כמי"ש במי"א)

אבל באמצעות המצוות נמשכת עצמות רצון העליון, שלעומתו האותיות הנזכרות אינן נחשבות כלל; או, על פי המשל שאין כל ערך בין התענוג והמתיקות המלוכשים בפרי, כגון תפוח וכיוצא בו, לבין מקור כוח הצמיחה עצמו, שממנו נמשכים הטעמים האלה, כפי שהוסבר במקום אחר.)

ולכך נאמר וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ ואח"כ כתיב שמע ישראל והיא מצות קי"ש [קריאת שמע] ואח"כ ודברת בם מצות ת"ת [תלמוד תורה] והכל חובת הגוף הוא ונוהג בין בארץ בין בחוץ לארץ. לכן נאמר: "וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ", ולאחר מכן נאמר "שמע ישראל", שהיא מצוות קריאת שמע, ובהמשך "ודברת בם", מצוות תלמוד תורה; וכל אלה הן חובות הגוף, והן נוהגות הן בארץ הן בחוץ לארץ.

אלא דפי' לעשות בארץ היינו להמשיך אור הסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] הנקרא ארץ והוא בחי' גי"ע [גן עדן] התחתון כנ"ל.

אלא שהפירוש של "לעשות בארץ" הוא להמשיך את אור סוכב כל עלמין לתוך אור ממלא כל עלמין, הנקרא "ארץ"; וזו בחינת גן עדן התחתון, כפי שהוזכר לעיל.

ועיקר כללות המשכה זו היינו מצות קי"ש [קריאת שמע] כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] שזהו פי' הוי" אחד כו'. וכמ"כ [וכמו כן] הוא ע"י כל המצות רק בקי"ש [בקריאת שמע] הוא עיקר המשכה זו

ועיקר כללות ההמשכה הזאת הוא מצוות קריאת שמע, כפי שהוסבר לעיל, שזהו פירוש "ה' אחד" כו'. וכך גם באמצעות כל המצוות, אלא שעיקר ההמשכה הזאת הוא בקריאת שמע.

ולכן נאמר ג"כ בק"ש [בקריאת שמע] ודברת במ דהיינו בד"ת [בדברי תורה] כי המשכה זו ע"י המצות הוא התורה כנ"ל:

לכן נאמר גם בקריאת שמע "ודברת במ", כלומר בדברי תורה; שכן המשכה זו באמצעות המצוות נעשית באמצעות התורה, כפי שהוזכר לעיל.

11 קיצור. אך הנה כדי להמשיך גילוי רצון העליון בנפש ע"י המצות הוא ע"י התורה וע"ז נאמר החכמה תחיה בעליה:

סיכום: אולם, גילוי הרצון העליון בנפש באמצעות המצוות נמשך דרך התורה, ועל כך נאמר: "החכמה מחיה את בעליה".

12 לשמור את כל מצותיו כו' ושמרת לעשות ענין השמירה הוא להיות כי מעשה המצות הם נעשים בדברים גשמיים כסף וזהב שעושין בהן צדקה וקלף גשמי לסת"מ [לספרי תורה תפילין ומזוזות] ושאר דברים תחתונים

"לשמור את כל מצותיו" וגו', "ושמרת לעשות": ענין השמירה הוא משום שקיום המצוות נעשה באמצעות דברים גשמיים — כסף וזהב שנותנים מהם צדקה, קלף גשמי לספרי תורה, תפילין ומזוזות, ודברים תחתונים אחרים.

שהם נמשכים מק"נ [מקליפת נוגה] כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל.

שנמשכים מקליפת נוגה, שהרי "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו: גדל!"

פ"י מזל הוא שר המשפיע אותו עשב וע"י שעושים בו המצוה נכלל חיות זה בקדושת ה' אחד ועל זה נאמר ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

פירוש "מזל" הוא השר המשפיע לאותו עשב; ועל ידי שעושים בו את המצווה, חיות זו נכללת בקדושת ה' אחד. ועל כך נאמר: "ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים".

פ"י גדיותיך הוא מלשון גדא דהר שבגמרא שהוא ל' [לשון] מזל מלשון העורכים לגד שלחן דהיינו מעשה המצות

פירוש "גדיותיך" הוא מלשון "גדא דהר" שבגמרא, שהוא לשון מזל, כמו בכיטוי "העורכים לגד שלחן"; והיינו מעשה המצוות,

שהם נתלכשו בדברים גשמיים [גשמיים] תחתונים שנמשכים מן המזלות והמזלות מקבלים מן שמרי האופנים וע"י העלאה זו של המצות הם מתעלים על משכנות הז' רועים אברהם ויצחק כו'

שהם מתלכשים בדברים גשמיים ותחתונים הנמשכים מן המזלות, והמזלות מקבלים משמרי האופנים; ועל ידי העלאה זו של המצוות הם מתעלים אל "משכנות" שבעת "הרועים", אברהם ויצחק וכו',

שנק' רועים על שם שממשיכים בחי' עונג העליון ואו"ר [ואהבה ויראה] לכנ"י [לכנסת ישראל] וכמ"ש במ"א בד"ה אם לא תדעי לך.

שנקראים "רועים" מפני שהם ממשיכים את בחינת התענוג העליון, וכן אהבה ויראה, לכנסת ישראל, וכמו שנתבאר במקום אחר בדרוש המתחיל "אם לא תדעי לך".

13 והנה מאחר שמ"מ הם נלקחים מדברים תחתונים רק שנמשך בהם רצה"ע [רצון העליון] כו' ע"כ צריכים

הם שימור שלא יומשך מזה יניקה לחיצונים ח"ו [חס ושלום]

כיוון שלמרות הכול הם נלקחים מדברים נמוכים, ורק הרצון העליון נמשך לתוכם וכו', לכן הם זקוקים לשמירה, כדי שלא תימשך מכך יניקה לכוחות החיצוניים, חס ושלום.

כי הבחינה שהיה מבחי' תערוכות טו"ר [טוב ורע] אע"פ [אף על פי] שנתברר ונתעלה צריך הוא שמירה שלא יהיה מזה יניקה כנ"ל.

שהרי בחינה שהייתה מעורבת בטוב וברע, אף שהתבררה ועלתה, זקוקה לשמירה כדי שלא תהיה ממנה יניקה, כנזכר לעיל.

משא"כ בחינת הטוב בעצם א"צ [אין צריך / אינו צריך] שימור כ"כ [כל כך] כי רחוק הוא בעצם מן הרע וזהו שנאמר שומר את גרים דאין ר"ל [רוצה לומר] גרים ממש דוקא כ"א אמ"ש [את מה שכתוב] תלה עושה משפט לעשוקים כו'

לעומת זאת, בחינת הטוב בעצמותו אינה זקוקה לשמירה רבה כל כך, כי היא רחוקה מעצם טבעה מן הרע. וזהו שנאמר "שומר את גרים": אין הכוונה דווקא לגרים ממש, אלא למה שנאמר קודם לכן: "עושה משפט לעשוקים" וכו',

שהם הניצוצים שנפלו בשב"כ [בשבירת הכלים] או ע"י חטא אדה"ר [אדם הראשון] שהם עשוקים בידי החיצונים והש"י [והשם יתברך] מרחם עליהם במשפט דאיהו רחמי להעלותם לשרשם.

שהם הניצוצות שנפלו בשבירת הכלים או בעקבות חטאו של אדם הראשון, והם עשוקים בידי הכוחות החיצוניים; וה' מרחם עליהם כאמצעות "משפט", שהוא רחמים, כדי להעלותם לשרשם.

14 ועי' ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא כדי כו' שהם ניצוצין אלו המתעלים ע"י קיום

המצות בדברים גשמיים

ועל כך אמרו חז"ל: "לא גלו ישראל אלא כדי..." ; אלה הם הניצוצות שמתעלים באמצעות קיום המצוות בדברים גשמיים.

ולכך נאמר בזה שומר את גרים פי' שגם לאחר שנתבררו מצטרפים לבחי' שמירה מעולה שלא יהיו חוזרים ונופלים

לכן נאמר על כך "שומר את גרים", כלומר, גם לאחר שהתבררו הם זקוקים לשמירה מעולה, כדי שלא יחזרו וייפלו.

וכמו עד"מ האדם שחטא ואשם וחזר בתשובה צריך שמירה מעולה שלא יחזור לסורו משא"כ מי שלא טעם טעם חטא שאין צריך לשמירה כ"כ [כל כך].

בדומה לאדם שחטא ונמצא אשם, ולאחר מכן שב בתשובה: הוא זקוק לשמירה מעולה כדי שלא יחזור לסורו. לעומת זאת, מי שלא טעם טעם חטא אינו זקוק לשמירה רבה כל כך.

15 וכידוע שזהו ענין תשובת הגדר כי יש תשובת המשקל והיא שכפי הנאה שנהנה בעבירה כן לפי ערך זה יש לו להצטער בדאגת הלב כנגד החשק והתאוה אשר נהנה.

וכידוע, זהו ענין "תשובת הגדר". יש גם "תשובת המשקל": כפי מידת ההנאה שהייתה לו מן העבירה, כך עליו להצטער, בכאב לב ובדאגה, כנגד החשק והתאוה שמהם נהנה.

את תשובת הגדר וא להתרחק ביותר עד קצה האחרון מהרע כדי שלא יתאוה לעבירה ח"ו [חס ושלום] והבעל תשובה צריך לזה יותר ממי שלא חטא כו'

אבל "תשובת הגדר" היא להתרחק מן הרע במידה רבה, עד לקצה האחרון, כדי שלא יתאוה לעבירה, חס ושלום. בעל התשובה זקוק לכך יותר ממי שלא חטא מעולם וכו'.

וכן אמר הה"ק [הרב הקדוש] המגיד נ"ע [נשמתו עדן] שאע"פ [שאף על פי] שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל יאמר אדם אי אפשי בבשר כו' אלא אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי היינו במי שלא חטא מעולם

וכך אמר הרב הקדוש המגיד, נשמתו עדן: אף שחכמינו ז"ל אמרו, "אל יאמר אדם: איני רוצה בבשר וכו', אלא: רוצה אני, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עליי" — הדברים אמורים במי שלא חטא מעולם;

אבל הבע"ת [הבעלי תשובה] צ"ל כל מיני רע ואיסורים מאוסים אצלו ושיאמר אי אפשר כו' בכדי שלא יפול ח"ו [חס ושלום].

אבל בעל התשובה צריך שכל מיני הרע והאיסורים יהיו מאוסים בעיניו, ועליו לומר: "איני רוצה" וכו', כדי שלא ייפול, חס ושלום.

נמצא מבואר שמי שהיה כבר למטה במדרגה צריך שמירה יתירה אף גם לאחר שנתעלה ומכל זה נוכל נמצא אפוא שמי שהיה בעבר בדרגה נמוכה זקוק לשמירה יתרה גם לאחר שהתרומם. ומכל זה נוכל

להבין ענין לשמור הנז' [הנזכר] גבי עשיית המצות דאע"פ [דאף על פי] שהמצות הם המשכות קדושה עליונה מבחי' סוכ"ע אשר קדשנו במצותיו ממש שהקב"ה מניח תפילין וכו'.

להבין את ענין "לשמור" הנזכר ביחס לעשיית המצות: אף שהמצוות הן המשכות של קדושה עליונה מבחינת אור אין סוף הסובב כל עלמין, וכפשוטו ממש "אשר קידשנו במצוותיו" — שהקדוש ברוך הוא מניח תפילין וכו',

אך לפי שנתלבש דוקא האור העליון בדברים גשמיים שהן מבחי' ק"נ [קליפת נוגה] כנ"ל ע"כ צריכים שמירה

אולם מאחר שהאור העליון מתלבש דווקא בדברים גשמיים, שמקורם בבחינת קליפת נוגה, כנזכר לעיל, לכן הם זקוקים לשמירה,

שלא יהיה מזה יניקת החיצונים ח"ו [חס ושלום] מפני שהניצוצים האלו היו עשוקים אצלם ועכשיו יצאו משם ונתבררו ע"כ צריכים שמירה לבלתי יתערב בהם יניקת החיצונים

כדי שהחיצונים לא יינקו מכך, חס ושלום. הניצוצות האלה היו שבויים אצלם, וכעת יצאו משם והתבררו; לכן הם זקוקים לשמירה, כדי שלא תתערב בהם יניקת החיצונים.

והוא שלא יתפעל האדם בעצמו בעשותו המצוה להחזיק טובה לעצמו או להיות תפארת וגדלות ממנה או שאר איזה פנייה ח"ו [חס ושלום] כי מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב.

כלומר, האדם אינו צריך להתפעל בתוך עצמו בעת קיום המצווה, ולזקוף לעצמו את הזכות עליה, להתפאר ולהתגאות בה, או לפעול מתוך מניע זר כלשהו, חלילה. שהרי "מי יעלה בהר הוי"ז נקי כפיים ובר לבב".

פ"י בר לבב שהוא בלי שום תערובת זר ח"ו [חס ושלום] (ועיין מה שכתוב בד"ה כה תברכו גבי וישמרך ובי"ה קול דודי בענין ושמרתם את המצות כו' שנאמר בפ' בא) (י"ב י"ז).

פירוש "בר לבב" הוא שהלב נקי מכל תערובת זרה, חלילה. (ראו גם את הכתוב במאמר הפותח במילים "כה תברכו", בעניין "וישמרך", ובמאמר הפותח במילים "קול דודי", בעניין "ושמרתם את המצות" וכו', שנאמר בפרשת בא) (י"ב י"ז).

וברכות פרשה עקב נראה דמפרש ושמרתם את המצות היינו כל מצותיו ית'. ועיין בזה חלק ב' תרומה (קל"א א') בעין ליל שמורים:

ובמדרש רבה, פרשת עקב, נראה שמפרש את "ושמרתם את המצות" — כלומר, את כל מצותיו יתברך. וראו בזה, חלק ב', תרומה (קל"א א'), בעניין "ליל שמורים":

16 קיצור. ענין לשמור את כל חוקותיו כו':

תקציר: ענין "לשמור את כל חוקותיו" וכו'.

17 ד אך הנה כיון שאפילו מעשה המצות צריכים לבחי' שמירה א"כ איך וע"י מה יהיה בחי' שמירה זו אך

הענין כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמור זו משנה וכמ"ש במ"א ע"פ תשמרו להקריב לי.

4. אולם, מאחר שאפילו קיום המצוות זקוק לבחינת שמירה, כיצד ובאמצעות מה תבוא שמירה זו? אלא הענין הוא כפי שאמרו חז"ל: "שמור — זו משנה", וכפי שמבואר במקום אחר על [הפסוק] "תשמרו להקריב לי".

ולכן השמירה הוא על ידי עסק התורה שבעל פה שבה ועל ידה יוכל להיות השמירה (ועמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו גבי ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ע"ש)

לכן השמירה היא באמצעות העיסוק בתורה שבעל פה, שבה ועל ידה יכולה השמירה להתקיים. (ועיין כמה שנכתב במאמר המתחיל "אחרי ה' אלקיכם תלכו", בענין "ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו"; עיין שם.)

והענין דהנה המצות הם בחי' לבושים לנפש דהיינו שהוא המשכת בחי' סוכ"ע בממכ"ע [במלא כל עלמין]

וזהו בחי' לבוש שהוא המקיף להגוף. אך שמירת הגוף והלבוש הוא על ידי בית וזהו בחי' התורה.

והענין הוא: המצוות הן בחינת לבושים לנפש, כלומר, המשכת בחינת סוכב כל עלמין בתוך ממלא כל עלמין; וזו בחינת לבוש, המקיף את הגוף. אך שמירת הגוף והלבוש היא באמצעות בית, וזהו בחינת התורה.

18 וכמ"ש בזהר דאורייתא היכלא עילאה דקודשא בריך הוא וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מיום

שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו

כפי שנאמר בזהר, התורה היא היכלו העליון של הקדוש ברוך הוא. וגם חז"ל אמרו: "מיום שחרב בית המקדש, אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו

אלא ד' אמות של הלכה הרי ד"א [ד' אמות] של הלכה הם נגד בחי' בית המקדש שהוא בחי' בית וכמ"ש וכל בניך למודי ה' ורב

אלא ארבע אמות של הלכה". נמצא שארבע אמות של הלכה מקבילות למדרגת בית המקדש, שהיא בחינת בית. וכפי שנאמר: "וכל בניך לימודי הוי", ורב

שלום בניך אל תקרא בניך אלא בוניך כו' שישראל הם הבונים את ההיכל והיינו על ידי תורה שבע"פ [שבעל פה].

שלום בניך: "אל תקרא 'בניך' אלא 'בוניך' וכו', שכן ישראל הם בוני ההיכל, והדבר נעשה באמצעות תורה שבעל פה.

19 ולכך על ידי זה יהיה שמירה לבחי' לכושים דמעשה המצות שלא יהיה מהם יניקת החיצונים על ידי שמירה דבחי' בית הנ"ל.

לכן, באמצעות זאת, תהיה שמירה לבחינת הלבושים של קיום המצוות, כדי שהכוחות החיצוניים לא יינקו מהם, באמצעות השמירה של בחינת הבית הנזכרת לעיל.

וביאור הענין הוא כי הנה כל התורה שבעל פה הוא להחמיר בחומרות ודקדוקי סופרים שלא לעשות.

ביאור העניין הוא שכל התורה שבעל פה נועדה להחמיר בחומרות ובדקדוקי סופרים, [ולפרט מה] אין לעשות.

וכן במצות עשה אם עושה כך כשרה ואם לאו פסולה ואינה מצוה כלל. שזהו יסוד כל התורה שבעל פה להחמיר על דברי תורה שלא לעשות

וכך גם במצוות עשה: אם עושים כך, המצווה כשרה, ואם לא — היא פסולה ואינה מצווה כלל. זהו יסוד כל התורה שבעל פה: להחמיר ביחס לדברי תורה, [ולפרט מה] אין לעשות.

ועל זה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה כי זהו עיקר הסייג והשמירה לד"ת [לדברי תורה] (ועמ"ש בד"ה ושמע אביה).

ועל כך אמרו רבותינו ז"ל: "ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה", שכן זהו הגדר והשמירה העיקריים לדברי תורה. (וראו מה שכתוב במאמר הפותח במילים "ושמע אביה").

כי הוא בחי גבורות עליונות מבחי חכמה עילאה שמהם נעשה בחי החותם והחומה שלא יהיה יניקת החיצונים מהמצוה והרצון עליון.

שכן זוהי בחינת גבורות עליונות מבחינת חכמה עילאה, שמהם נעשות בחינת החותם והחומה, כדי שהכוחות החיצוניים לא יינקו מן המצוה ומן הרצון העליון.

וזהו אני חומה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] זו תורה ומשמע ביבמות (דס"ב ב') דקאי על תשבע"פ [תורה שבעל פה] שהרי אמרו בלא חומה דכתיב נקבה תסובב גבר והיינו בחי תורה שבע"פ [שבעל פה].

וזהו "אני חומה", שעליו אמרו רבותינו ז"ל: "זו תורה". מן הנאמר ביבמות (דס"ב ב') משתמע שהכוונה לתורה שבעל פה, שכן אמרו "בלא חומה", כפי שנאמר: "נקבה תסובב גבר", וזוהי בחינת התורה שבעל פה.

ועמ"ש בד"ה וכל בניך בענין אל תקרא בניך אלא בוניך והנה על ידי הדבור בתורה שבע"פ [שבעל פה] באמרו פטור וחייב טמא וטהור אסור ומותר נעשה בחי

וראו מה שכתוב במאמר הפותח במילים "וכל בניך", בעניין "אל תקרא בניך אלא בוניך". והנה, על ידי הדיבור בתורה שבעל פה — באמירת "פטור" ו"חייב", "טמא" ו"טהור", "אסור" ו"מותר" — נוצרת בחינת

ההבדלה וההפרשה שלא יוכלו לקבל יניקה והאחיזה ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפיו אני המשנה המדברת בפיו אלו ואלו דברי אלקים חיים הוא הוא המדבר בפיכם.

ההבדלה וההפרשה, כדי שלא יוכלו לקבל יניקה ואחיזה, חס ושלום. וכמו שכתוב: "ודברי אשר שמתו בפיו"; "אני המשנה המדברת בפיו"; "אלו ואלו דברי אלקים חיים" — הוא עצמו המדבר בפיכם,

20 ולא דברי בית שמאי ובית הלל עצמן. לכך הנה עיי' נעשו החיצונים רחוקים ולא יהיה להם אחיזה מהאור הנמשך ע"י קיום המצות.

ולא דבריהם של בית שמאי ובית הלל עצמם. לכן, באמצעות זאת הכוחות החיצוניים מתרחקים, ולא תהיה להם אחיזה באור הנמשך על ידי קיום המצוות.

והי' [והרי זה] כדמיון הבית עד"מ שנעשה למחסה ולמסתור מזרם וממטר ולכך ת"ח [תלמיד חכם / תלמיד חכמים] נק' בוניך שהם הבונים את הבית ע"י דיבורם דברי אלקים חיים המדבר בפיהם.

והרי זה כמשל לבית, הנעשה "למחסה ולמסתור מזרם וממטר". לכן תלמידי חכמים נקראים "בוניך", משום שהם בונים את הבית באמצעות דיבורם, דברי אלקים חיים המדבר בפיהם.

אך עכ"ז [עם כל זה] אם ה' לא יבנה בית כו' שתחלה צ"ל בבחינת וכל בוניך למודי הוי' אך אף על פי כן, "אם הוי' לא יבנה בית" וכו'; תחילה צריך להיות בבחינת "וכל בוניך לימודי הוי'",

דהיינו להיות ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך רעותא דלבא שיחפוץ באמת לאמתו בעומק הלב גילוי אלקות בחי' סוכ"ע רוח אייתי רוח ואמשיך כו' ועי"ז יוכל להיות בבחינת בוניך משא"כ אם לומד בפ"ע [בפני עצמו] אינו ממשיך כלום.

כלומר, לקיים "ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך" — רצון שבלב, שיחפוץ באמת לאמיתה, בעומק הלב, בגילוי אלקות, בבחינת סוכב כל עלמין: "רוח אייתי רוח ואמשיך" וכו'. ובאמצעות זאת יוכל להיות בבחינת "בוניך"; אבל אם הוא לומד בפני עצמו, אינו ממשיך כלום.

21 וזהו למען תירא את ה' אלקיך כו' לשמור כו' שכדי שיהיה בחי' בית ושמירה ע"י עסק התשבע"פ [התורה שבעל פה] הוא ע"י למען תירא את הוי' כו' אבל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו.

וזהו "למען תירא את הוי' אלקיך" וכו', "לשמור" וכו': כדי שתהיה בבחינת בית ושמירה באמצעות העיסוק בתורה שבעל פה, הדבר תלוי ב"למען תירא את הוי'" וכו'. אבל "האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו".

22 והטעם הוא שהרי עיקר כח השמירה הוא לפי שדבור זה הוא דבר ה' המדבר בתוך פיו וכמאמר מתניתין מלכתא כמלך הגוזר שלא יקרב זר כו'.

הסיבה לכך היא שעיקר כוח השמירה נובע מכך שהדיבור הזה הוא דבר ה' המדבר בתוך פיו, וכמאמר: "המתניתין מלכתא" — כמו מלך הגוזר שלא יקרב זר וכו'.

וכדי שיהיה בחי' דבור של האדם כלי לדבר ה' הוא ע"י היראה ורעותא דליבא דוקא שחפץ באמת לגילוי זה.

וכדי שדיבורו של האדם יהיה כלי לדבר ה', הדבר נעשה דווקא באמצעות היראה ורעותא דלבא, כשהוא חפץ באמת בגילוי הזה.

23 וזהו סדר הפסוקים וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ היינו המשכת גילוי רצה"ע [רצון העליון] ב"ה

בחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] הנק' ארץ ואח"כ למען תירא כו' לשמור.

וזהו סדר הפסוקים: "וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ" — היינו המשכת גילוי הרצון העליון, ברוך הוא, בחינת סובב כל עלמין, אל ממלא כל עלמין, הנקרא "ארץ"; ואחר כך "למען תירא" וכו', "לשמור".

ועוד ושמרת לעשות היינו ב' שמירות שמירה מבפנים ומבחוץ בחי' מזון ובחי' בית והיינו ע"י תשב"כ

[תורה שבכתב] ותשב"ע"פ [ותורה שבעל פה] ודברת במ' כו' לשמור ושמרת כו':

ועוד, "ושמרת לעשות": אלו שתי שמירות — שמירה מבפנים ושמירה מבחוץ, בחינת מזון ובחינת בית; והיינו באמצעות התורה שבכתב והתורה שבעל פה: "ודברת במ' כו'", "לשמור" ו"ושמרת" וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/vaeschanan/8

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק